

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
3.12.2024

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUSTA KOSKEVAN SITOUMUKSEN ANTAMISESTA VUONNA 2025

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin maaseudun kehittämistoimenpiteet perustuvat jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Eläinten hyvinvointikorvaus on osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Eläinten hyvinvointikorvauksesta säädetään suunnitelma-asetuksen 70 artiklassa. Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022). Suomi on esittänyt muutoksia CAP-suunnitelmaan vuodelle 2025. Muutosesitys toimitettiin 26.6.2024 Euroopan komissiolle, joka hyväksyi muutosesityksen 9.10.2024 (komission täytäntöönpanopäätös C(2024)6977).

Kansallisesti eläinten hyvinvointikorvauksesta säädetään eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022). Lain 3 §:n 5 momentin ja 7 §:n 4 momentin nojalla voidaan korvauksen vuosittaisesta myöntämisestä ja sitoumuksista säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Rahoituskaudella 2023-2027 annetaan vuosittain valtioneuvoston asetus eläinten hyvinvointikorvausta koskevien uusien sitoumusten antamisesta. Valtioneuvoston asetuksen antamisen yhteydessä otetaan huomioon eläinten hyvinvointikorvaukseen vuosittain käytettävissä oleva valtion talousarvion määräraha.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, Eläinten terveys ETT ry:ltä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund

SLC rf:ltä, Luonnonvarakeskukselta, Helsingin yliopiston eläinlääketieteelliseltä tiedekunnalta, Eläinten hyvinvointikeskukselta, Eläinsuojeluliitto Animalia ry:ltä, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry:ltä, ProAgria Keskusten Liitolta, Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä, Suomen Siipikarjaliitto ry:ltä, Maidonjalostajien ja meijeritukkukauppioiden liitto ry:ltä, Pihvikarjaliitto ry:ltä, Suomen Sikayrittäjät ry:ltä, Suomen Lammasyhdistys ry:ltä ja Suomen Vuohiyhdistys ry:ltä.

3. Asetuksen sisältö

Asetuksen 1 §:ssä säädettäisiin eläinten hyvinvointikorvausta koskevista sitoumuksista. Vuonna 2025 viljelijä voisi antaa uuden eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun sitoumuksen. Eläinten hyvinvointikorvausta koskeva sitoumus voidaan antaa naudoista, sioista, lampaista, vuohista sekä siipikarjasta.

Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin eläinten hyvinvointikorvausta koskevaan sitoumukseen valittavista toimenpiteistä. Viljelijä voisi sitoumuksen antaessaan valita eläinten hyvinvointikorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1381/2022) 4 §:ssä tarkoitettuja eläinlajikohtaisia toimenpiteitä. Vuonna 2025 kaikki edellä mainitut eläinlajikohtaiset toimenpiteet olisivat valittavina. Eläinlajikohtaisia toimenpiteitä olisi valittava vähintään yksi. Eläinten hyvinvointikorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan kunkin eläinlajin osalta on valittava vähintään kyseisen eläinlajin hyvinvointisuunnitelmaa koskeva toimenpide. Kunkin eläinlajin osalta on siten toteutettava kyseisen eläinlajin hyvinvointisuunnitelmaa koskevaa toimenpidettä, jotta muista kyseistä eläinlajeja koskevista toimenpiteistä voidaan myöntää eläinten hyvinvointikorvausta.

Asetuksen 3 §:n mukaan asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025.

4. Taloudelliset vaikutukset

Eläinten hyvinvointikorvauksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.10.43 (Eläinten hyvinvointikorvaukset). Vuoden 2025 valtion talousarvion kyseisen momentin määräraha on 74 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 31,8 miljoonaa euroa ja kansallista osuutta 42,2 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus rahoituskaudella 2023—2027 on maaseuturahaston osalta 43 prosenttia.

Momentilla 30.10.43 arvioidaan lisäksi olevan vuonna 2025 noin 45,7 miljoonaa euroa vuodelta 2024 siirtyvää määrärahaa. Momentilla arvioidaan siirtyvä määräraha huomioon ottaen olevan yhteensä käytettävissä noin 119,7 miljoonaa euroa. Siirtyvä määräraha käytetään vuonna 2024 myönnettyjen eläinten hyvinvointikorvausten toisen maksuerän maksamiseen. Vuonna 2024 myönnettyjen eläinten hyvinvointikorvausten toinen maksuerä (noin 70 prosenttia) maksetaan kesäkuussa 2025.

Eläinten hyvinvointikorvausta varten arvioidaan vuonna 2025 tarvittavan CAP-suunnitelman mukaisten eläinten hyvinvointikorvausten maksuun noin 74 miljoonaa euroa.

Eläinten hyvinvointikorvauksesta aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäästösten, valtion talousarvion ja henkilötyövuosien puitteissa.

5. Lausuntopalaute

Asetusehdotuksesta annettiin 7 lausuntoa. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Ruokavirasto, Luonnonvarakeskus, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf ja SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry.

SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry:n lausunnossa esitettiin, että eläinlajikohtaisia toimenpiteitä tulisi valita vähintään kaksi. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin, koska muutos vaatisi ensin CAP-suunnitelman muuttamisen. Toimenpiteiden valintamahdollisuuden osalta on pyritty ottamaan huomioon tilojen erilaisuus. Tilarakenne ja tuotantosuunta huomioon ottaen kaikkien tilojen ei ole mahdollista valita kahta toimenpidettä. Tiloilla on mahdollisuus valita juuri ne toimenpiteet, jotka soveltuvat niiden olosuhteisiin. Käytännössä yli 90 prosenttia eläinten hyvinvointikorvausta saavista tiloista on valinnut enemmän kuin yhden toimenpiteen.

Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf kannatti lausunnossaan asetusehdotusta. Lausunnossa tuotiin kuitenkin esille, että tulisi olla toimenpiteitä, jotka parantaisivat teurashiehojen hyvinvointia. Asetusehdotusta ei muutettu tältä osin, koska muutos vaatisi ensin CAP-suunnitelman muuttamisen. Lisäksi hiehoille on jo valittavissa niille soveltuvia eläinten hyvinvointikorvauksen toimenpiteitä kuten laidunnus ja ulkoilu.

Valtiovarainministeriöllä, ympäristöministeriöllä, Ruokavirastolla, Luonnonvarakeskuksella ja Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:llä ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta.

6. Laintarkastus

Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa asian kiireellisyyden vuoksi.

7. Voimaantulo

Asetuksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2025.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen eläinten hyvinvointikorvausta koskevan sitoumuksen antamisesta vuonna 2025.